

Badische Landesbibliothek Karlsruhe

Digitale Sammlung der Badischen Landesbibliothek Karlsruhe

**De Nieuwe En Naauwkeurige Neederlandse Hovenier,
Onderwyzende hoe hier te Lande, onder dit Climaat een
Thuin, met zyn Parken, Paaden, Glintingen en Heiningen
wel zal aangeleid, en hoe de Boomen aan ...**

Te Leyden, 1735

Sesde Kapittel. Het schboone der latwerken en de grond-reegels om de
boomen daar aan te leggen

[urn:nbn:de:bsz:31-139361](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:bsz:31-139361)

ren Hovenier hem zeer behaaglyk weet te geeven, byzonder aangenaam voor het oog van een Liefhebber.

V Y F D E K A P I T T E L.

Van de Fraayigheid der BOOMEN aan Heiningen.

Twee dingen behooren 'er tot de fraayigheid der Boomen aan Heiningen; Eerst dat de Stam, en het andere dat de kroon raakt; volgens het eerste zo moeten de Heining-boomen laag van Stam weezen, en volgens het tweede, doorlugtig van kroon, net en eierlyk geleid, de eene niet verder van malkanderen als den anderen; waarom men altemet wel eens een middelmatige, ja houttak of water-loot daar moet inbinden, om de nettigheid des zelfs te erlangen; en in 't midden, *let wel*, moet hy leedig van zwaare takken weezen; (anders zouden die in 't kort de meester speelen, en dan geen vrugtbare hout, maar alleen hoe langer hoe meer water-looten maaken) en moeten ook een halve ronden cirkel in 'er omtrek hebben, byna gelyk een uitgespanne Paauwe-staart, en op de zyden wel gestoffeerd weezen.

De Heiningen moeten niet booven zeeven of agt voeten hoog zyn, anders slaan de winden al te sterk daar teegen, en zo zouden de Bloemen te veel geslaagen werden, de Vrugten afflaan, of zo wel niet rypen kunnen, ja andere de Zon ook te veel beneemen.

S E S D E K A P I T T E L.

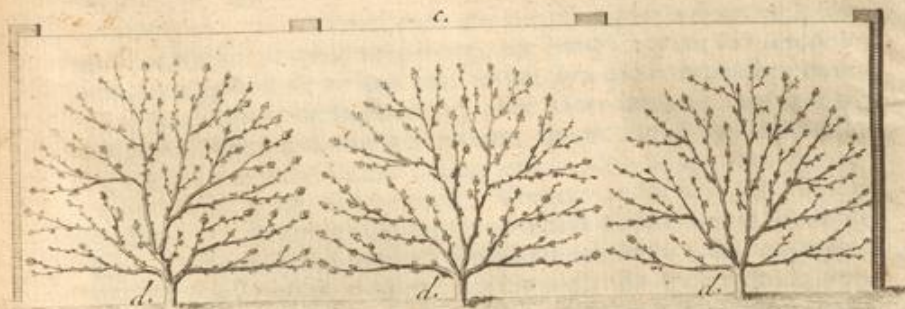
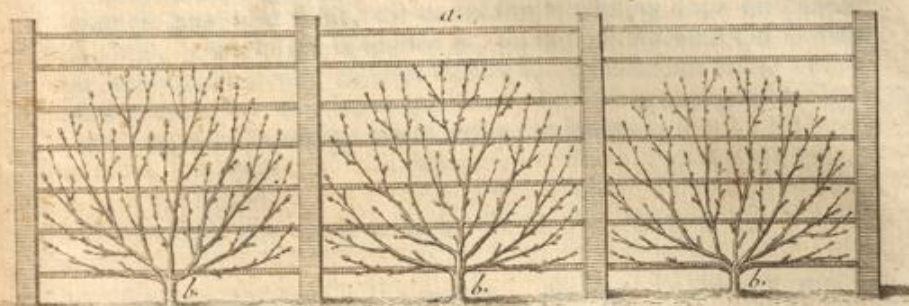
Het schoone der Latwerken en de Grond-reegels om de Boomen daar aan te leggen.

Om te maaken dat de Latting-boomen haar behoorlyke fraayigheid hebben, zo moeten de takken zodaanig uitgespreid en aangeleid werden, dat men in haar geheelen omtrek, van het begin of midden tot aan de top-enden van 'er hoogte en rondte, geen gedeelte

Pag. 146

Vertoond bue lange Appelen zo laag van Stam Boontjes, eenige andere vrugtbare hout. c. E. gezeide manier behoeft te vervaardigen, digitaal aan

toond hoe laage Appelen of Peeren aan Lattingen moeten aangebonden worden. *b b b.* Moeten zo laag van Stam zyn, en nergens in dezze, als een Pauwestaart aangebonden zynde romtjes, eenige andere opening, nog dikke waterlooten hebbende, maar overal, dun, vrugtbaar hout. *c.* Een Schutting met drie laage Stammetjes Appel of Peer. *d. d. d.* Op dat de zeyde manier behandeld en aangebonden, van al haar zwaare takken en waterlooten nu roojsd, dog vol van vrugtbaar hout.

deelte van
dere.
Het is on
men in haar
loopen, 't v
af wel regeer
den komt te
len, om al

7

Van d

Om die
te we
Eesthlyk
gaan dikw
ten, eenig
zo te spre
lyk, zo w
ra ontbl
takken
wassend
Jaar,
moeter
voork
de voo
takken
de, w
sen, e
Te
reede
raikke
van d

deelte van den Boom leediger, of volder van hout is als het andere.

Het is onaangenaam voor 't gezicht, byzonder eer de Boomen in haar blad staan, dat de takken kruifeling door malkander loopen, 't welk ligt te myden is, als men de Boomen van eersten af wel regeerd; maar in oude Boomen, of indien een tak in 't midden komt te sterven, is het geoorloft, kruisweegs eenige aan te leggen, om alzo de leedige plaats weder te vullen.

Z E E V E N D E K A P I T T E L.

Van de Takken in 't gemeem, die wel te kennen eer die aangebonden werden.

Om die wel te kennen, dienen drie voornaame zaaken verstaan te werden.

Eertelyk, de takken die uit een nieuw geplante Boom schieten, gaan dikwils de eene reegel-regt om hoog, andere aan weerkanten, eenige ook na vooren enz. en dat zyn de voornaamste, en om zo te spreken de eerstgeboorne, of de Moer-takken; voornamentlyk, zo iemand den nieuw geplanten Boom van al zyn takken by na ontbloot heeft; (maar indien iemand den zelve met zyn zy-takken plant, om des te eerder Vruchten te hebben, en zo sterk wassende Boom niet en begeerd, zo maakt zulken Boom het eerste Jaar, zo zwaare takken niet) welke nu aan beide zyden uitloopen, moeten wel bewaard werden, als uit welke de andere goede weer voorkoomen, zynde zo als de Dogters van deeze Moeders; maar de voor en agter uitschietende takken, zo den Boom genoegsaame takken op de zyden heeft, die moet men by tyds, nog klein zynde, wegneemen, op dat de zy-takken des te sterker moogen wassfen, en dan op ordre aangeleid werden.

Ten Tweeden, uit het ligchaam van elken tak, zo den Boom reedelyk wel wast, koomen alle Jaaren aan zyn top-end nieuwe takken en altemet bloem-knoppen voort, na de kragt of zwakheid van dien tak, die men gemeenlyk de Moeder-tak noemt in verge-

T 2

lyking